

'Ossis auf Hollandreise'

Leven na de Muur

Achtergrond - 9 november 2009 - Auteur: Annemieke Hendriks

Een groep volwassen bleekneuzen uit de industrieel zwaar vervuilde regio Bitterfeld-Wolfen bij Dessau heeft een driedaags reisje Amsterdam geboekt. Dankzij de Nederlandse reispenose komen ze niet veel verder dan een nieuwe kaasboerderij in een weiland, een korte rondvaart door de hoofdstad en hun hotel in een buitenwijk van Rotterdam. Hoe staat het anno 1992 met het incasseringsvermogen van de *Ossi*?

“De kadetjes zijn net zo lekker als bij McDonald’s!” Veel vergelijkingsmateriaal heeft de groep Oost-Duitse toeristen nog niet. Voorde meesten is dit hun eerste buitenlandse reis, geboekt “om er even uit te zijn, want we hebben al genoeg aan ons hoofd”. Van Holland hebben ze nog geen beeld, of het moeten de clichés zijn die ze zojuist bevestigd zagen op de moderne kaas- annex klompenboerderij waar ze nu lunchen.

De jongen met de zachte ogen, gekleed in een wit pak met paarse blouse, kon de 360 DM voor het uitstapje makkelijk opbrengen, zegt hij. “Ik had al vóór 1 juli 1990, dus vóór de invoering van de D-Mark, allerlei auto’s in het Westen opgekocht die ik pas erná hoefde te betalen.”

Zo werd hij de eerste eigenaar van een autobedrijf in de hele regio Dessau. ‘Vroeger’ was hij boer bij de coöperatie, vertelt hij. De landbouw vond plaats op grond die als Europa’s meest vervuilde bekend stond, met luchten als grauwe dampbaden en de Elbe als cloaca. “Daarvoor staken we onze kop ook maar in het zand, de groenten smaakten toch wel.”

De hel van Bitterfeld

Samen met zijn even ondernemende vriend, een kersverse café-eigenaar die dit tripje uit de gokkastenopbrengst bekostigt, declameert hij: “*Und sehen wir uns nicht in dieser Welt, dann sehen wir uns in Bitterfeld*”. De hel van Bitterfeld begon met de chloorfabriek die de geniale industrieel Walther Rathenau er rond 1900 bouwde. Het gifgas uit de Eerste Wereldoorlog kwam uit Bitterfeld-Wolfen.

Chauffeur Manfred Feix weet het Novotel in een uithoek van Rotterdam gelukkig snel te vinden. Weliswaar had zijn reisbureau geadverteerd met het

schilderachtige Monnickendam als uitvalsbasis, maar daarmee ging iets mis. Gelukkig stelt niemand 'Herr Manfred' daar lastige vragen over. Uit concurrentieoverwegingen is de post van reisleader namelijk geschrappt, dat doet hij er zelf bij. "Gistermiddag ben ik terug komen rijden uit Oostenrijk. Ik heb nauwelijks geslapen, want er was niemand om de bus schoon te maken."

Deskundige begeleiding

Feix zal de komende dagen nog veel moeten doorstaan. De stadsbezoeking vanuit zijn bus onder 'deskundige Nederlandse begeleiding' vindt zijn voortijdig einde in de trieste Spaarndammerbuurt; het Amsterdamse centrum wordt deskundig omzeild. Gelukkig komt de korte rondvaart nog. Helaas moet de groep ruim een uur op de kade blauwbekken, voordat Lovers de afgesproken boot beschikbaar heeft. De groep ondergaat het gelaten - totdat hun Hollandse medereiziger schande van de situatie spreekt. Dan slaat de stemming ook goed om: "*Wir aus dem Osten sind wieder mal verarscht worden!*" - wij zijn weer voor de gek gehouden.

Maar het bejaarde schildersechtpaar uit de groep gaat drie dagen lang gelukkig in zichzelf op. Als Sudetenduitsers die in 1945 uit hun Heimat werden verdreven, hebben ze de vele jaren van 'ballingschap' overleefd. En nu willen ze geen tijd verdoen met wat Herr Manfred 'omzien in wrok' noemt. Het veelgehoorde 'wij hebben dit namelijk veertig jaar niet gemogen' op de toon van 'en jullie wel, verdomme', is voorbehouden aan de generatie die na hen komt.

De veertigers en vijftigers in de groep drukken hun afgunst in zwijgen uit: Vreugdeblijken bij het zien van iets moois lijken wel taboe. In dit opzicht kunnen ze blij zijn dat dit reisje een grote boog om 'mooi-Holland' heeft gemaakt.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/3303/ossis-auf-hollandreise>